
DRAGAN ČALOVIĆ

UDK 316.77(049.3)
655.413:659.3/.4(049.3)

DESET GODINA MULTIMEDIE

---

*Mediološki zbornik Knjiga za medije – mediji
za knjigu (2008)*

Već nekoliko meseci veliku pažnju stručne javnosti, ali i šire publike, privlači *Knjiga za medije – mediji za knjigu*, koju je priredila prof. dr Divna Vuksanović.¹ Reč je o zborniku autorizovanih izlaganja, predloga i konkretnih zaključaka s istoimenog skupa, održanog na Fakultetu političkih nauka u Beogradu septembra 2007. godine. Na ovom skupu, svoje stavove izložili su eminentni domaći teoretičari i praktičari u oblasti medija, među kojima i Zoran Hamović, u ime izdavačke kuće *Clio*; Divna Vuksanović, Zoran Jevtović, Milena Dragičević-Šešić, Branimir Stojković, Rade Veljanovski, Miodrag – Mija Ilić, Jelena Đorđević, Dejana Prnjat i dr.

Povedena rasprava odvijala se u tri sesije. Prva sesija bavila se problemskim pitanjima u vezi mogućnosti razvoja uređivačkog koncepta edicije *Multimedia* izdavačke kuće *Clio*, i to, pre svega, u kontekstu promišljanja odnosa domaćih i stranih autora, zatim stvaranja bibliografske podrške različitim seminarima, kursevima i dr, te postavljanja jedne kompetentne izdavačke „platforme“ za edukaciju na nivou visokoškolskog obrazovanja i stručnog usavršavanja kadrova za rad u oblasti medijskih zanimanja. Drugi segment ticao se definisanja uloge i potencijala edicije u realizaciji permanentnog medijskog obrazovanja, dok je treća sesija bila posvećena animatorskom i emancipujućem delovanju edicije *Multimedia* u prepoznavanju i formulisanju potrebe za uvođenjem različitih oblika medijske kulture i pismenosti u osnovnim i srednjim školama u Srbiji.

---

¹ Vuksanović, D. (ur.) *Knjiga za medije – mediji za knjigu*. Beograd: Clio, 2008, str. 247.

Povod povedene debate bilo je zajedničko nastojanje vodećih domaćih stručnjaka iz oblasti studija medija i izdavačke kuće *Clio* za usaglašavanjem pristupa i postavljanjem edukativnih standarda u oblasti medijskog obrazovanja.

Zahtev za usvajanjem jednog savremenijeg koncepta obrazovanja, od posebnog je značaja za razvoj kadrova unutar medijskih zanimanja. Ubrzani razvoj elektronske tehnologije i uspostavljanje planetarne medijske mreže nameće potrebu redefinisavanja standarda i tradicionalno shvaćenih pristupa u medijskim profesijama.² Visokoškolske ustanove, kao i različiti alternativni edukativni centri, suočavaju se s problemom praćenja dinamičnog razvoja shvatanja u oblasti teorije medija, što još snažnije nameće potrebu za uspostavljanjem dugoročnog i kompleksnog edukativnog programa u ovoj oblasti. Ovde bi trebalo posebno istaći značaj edukacije za uredničke pozicije, za pravno regulisanje prostora medijskog delovanja, za kritičko-teorijsko sagledavanje i promišljanje medijskog prostora, planiranje i sprovođenje opšteg medijskog obrazovanja i obrazovanja putem medija, kao i značaj edukacije profesionalnih novinara, te školovanja za širi spektar specijalizovanih producentsko-ekonomskih medijskih profesija.

Zahtev za medijskim obrazovanjem može da se sagleda postavljen na dva nivoa. Naime, on podrazumeva insistiranje na edukaciji u cilju razumevanja medijskih tekstova i samog prostora medijskog delovanja, dok istovremeno podrazumeva i zahtev za profesionalizacijom medijskih zanimanja. Uloga medija u savremenom društvu, značaj informacija, snaga medijskog delovanja, potreba za preciznim pravno regulisanim odnosima u savremenom društvu, samo su neke od temeljnih tačaka kojima je zahtev za profesionalnim razvojem kadrova u oblasti medija podržan. Na ovaj način, sužava se prostor amaterizmu i nekritičkom delovanju, čije posledice na razvoj jednog društva mogu da budu dugoročne, a katkad i nenadoknadive. Pored toga, profesionalizacija podrazumeva i insistiranje na poštovanju etičkih kodeksa, čime se stvaraju uslovi da se jezik mržnje i netolerancije, spektakularizacija nasilja, smrti, desktrukcije, te razni oblici

---

² Jevtović, Z. *Metamorfoza novinarstva*, u: Divna Vuksanović (ur.), navedeno delo, str. 109–130.

senzacionalizma, vredanja građanskog dostojanstva, ne isporučuju u domove i javne prostore.³

Medijsko obrazovanje, pre svega, podrazumeva sticanje medijske pismenosti, u smislu upoznavanja prirode savremenih medija, potom osposobljavanje za razumevanje i kritičko sagledavanje medijskih poruka, te razumevanje uloge medija u savremenom društvu. Sistematsko i profesionalno planirano medijsko opismenjavanje, danas se smatra jednim od nužnih uslova za uspostavljanje i razvoj demokratskog društva.⁴ No, bez obzira na saglasnost oko ove potrebe, ne postoji precizna saglasnost u načinu realizacije medijskog obrazovanja. Prema mišljenju prof. dr Divne Vuksanović, medijsko obrazovanje trebalo bi da posluži kao temelj za saznavanje samog okvira stvarnosti, odnosno praktičnog delovanja unutar „matrica“ specifične medijske paradigme.⁵ To bi, dalje, značilo da medijsko obrazovanje nije moguće ostvariti bez planski sprovedenog procesa edukacije kojim se insistira na učvršćivanju demokratskih procesa i na razvoju građanskog društva. Medijsko obrazovanje potrebno je da bude kritički utemeljeno, usmereno protiv usvajanja stereotipâ kojima je medijska industrija posebno privržena, te protiv svakog oblika konsumerizma kvaziinformativnih, kvaziedukativnih, kvaziometničkih i kvazikulturnih sadržaja.

Tokom diskusije ukazano je na poseban značaj edicije *Multimedia* u širenju medijske svesti kod nas. Profesionalno odgovornim i stručno vođenim izdavačkim radom, uredništvo izdavačke kuće *Clio* već punu deceniju nastoji da ukaže na neophodnost kontinuiranog kadrovskeg razvoja i permanentne strukovne edukacije unutar korpusa medijskih zanimanja. Svojim izdanjima, ova izdavačka kuća obraća se ne samo akademskoj javnosti već i svima onima koji savremenoj medijskoj praksi kritički prilaze. U tom smislu, značaj edicije *Multimedia* jeste mnogostruk. Široj publici, a posebno mladim istraživačima i studentima društvenih

³ Dragičević-Šešić, M. *Pisati o medijima – istraživati, analizirati i misliti*, u: Divna Vuksanović (ur.), navedeno delo, str. 23–34.

⁴ Korać, N. *Medijska pismenost kao osnov obrazovanja za medije – razvojno-psihološka perspektiva*, u: „Pedagogija: Forum pedagogičara Srbije i Crne Gore“. (Beograd), vol. 60, br. 4 (2005), str. 511.

⁵ Vuksanović, D. *Medijsko obrazovanje: potreba i/ili nužnost opstanka savremenog sveta kulture*, u: Divna Vuksanović (ur.), navedeno delo, str. 35–41.

i humanističkih nauka, ovom edicijom približena su neka od ključnih dela vodećih savremenih teoretičara medija, poput: Dejvida Mek Kvina, Pjera Burdijea, Pola Koblija, Režisa Debrea, Rolenda Lorimera, Dagleasa Kelnera, Filipa Bretona i dr. Objavljivani prevodi u velikoj meri su doprineli pozicioniranju studija medija u domaćoj sredini, te širenju medijske kulture i unapređenju medijskog obrazovanja.

Predstavljanjem izbora tekstova pod nazivom *Knjiga za medije – mediji za knjigu*, rezimiran je dosadašnji rad, ciljevi i društvena uloga edicije *Multimedia*, te je najavljena perspektiva daljeg razvoja ovog, mogli bismo reći, projekta od nacionalnog značaja. Istovremeno, ukazano je na neophodnost zasnivanja jednog sveobuhvatnog i dugoročno planiranog koncepta medijskog obrazovanja kod nas. U tom smislu, ovaj zbornik dragocen je izvor informacija ne samo onima koji se teorijski bave medijskom problematikom, medijskim obrazovanjem ili nekim od korpusa medijskih zanimanja, već i izučavaocima srpske bibliografije i uloge knjige u savremenom društvu.

